

RÅDHUSET I KARLSHAMN - en sammanfattning

Karlshamn fick stadsrättigheter 1666 och rådhusbyggnader har funnits på flera olika ställen sedan dess.

Korsvirkeshus

Exakt när Karlshamn började bygga sitt första riktiga rådhus vet man ej, men ett rådhus nämns i protokoll från 1670-talet och uppfördes vid torget på en plats i sydvästra hörnet av det nuvarande kyrkokvarteret. Troligen ett korsvirkeshus.

Det gamla rådhuset "Europa nr 1" i Asschierska huset - korsvirkeshuset - var sedan 1685 Karlshamns rådhus.

Det vackra målade taket från detta rådhus sitter idag i taket på konsthallen.

Triblerska huset

Staden köpte Triblerska huset efter beslut 1810 och det låg på motsatt sida av torget. Ett fänghus byggdes i anslutning till nya rådhuset utmed Drottninggatan. Fängelset var dock alldeles för lätt att rymma från.

På Triblerska huset fanns ett tornur som skenade och klagomålen från allmänheten var många för att det visade fel tid. Tornuret finns idag på Karlshamns museum.

Det vackra Triblerska huset bestod som rådhus fram till mars 1898 då det auktionerades bort och monterades ned för att lämna plats för ett modernare rådhus eftersom byggnaden var i dåligt skick.

Nuvarande rådhus

Vid ett sammanträde i september 1897 fattade stadsfullmäktige det formella beslutet att på nuvarande rådhusområdet låta uppföra ett nytt rådhus efter ritningar av arkitekt Gustaf Adolf Lindberg, verksam i Tyskland. Beslutet föregicks av en arkitektävling.

Arbetet inleddes med ett omfattande pålningsarbete eftersom det var 6-10 meter ner till fast mark och risk för sättningar.

1898 hölls en ceremoni då man i hörnstenen på byggets nordvästra sida placerade en väl tillsluten kopparlåda i en uthuggen fördjupning. Lådan innehöll bl a handlingar om staden, fotografier, ett exemplar av Karlshamns Allehanda, sedlar och mynt.

Den ursprungliga tidsplanen med invigning 1 okt 1900 kunde ej hållas. De första som flyttade in var fängelsedirektören och rådhusvaktmästaren. Invigningen skedde 1 dec 1900 och menyn från banketten innehöll bl a kokt lax, tunga och sköldpaddsragu.

Bara ett par år efter invigningen upptäcktes sprickor och sättningar i huset. Byggmästaren från Lyckeby hann dock avlida på grund av sjukdom innan reparationsåtgärder påbörjades. Många arbetsmoment hade utförts felaktigt under byggandet. Staden krävde dödsboet på pengar men dödsboet försattes i konkurs och borgensmännen stämde av staden. Kommunen fick slutligen själv stå för de dyra och komplicerade åtgärder som krävdes och rådhuset var den tidens stora

fuskbygge. I februari 1904 kunde allmänheten se en lång och djup spricka på husfasaden som var så stor att man fick in en hand emellan.

Polisen inhystes i rådhuset till 1966 då beslut fattades att gamla lasarettet skulle byggas om till nytt polishus. Idag rymms stadens förvaltningar i samtliga byggnader i kvarteret som vetter mot rådhusgatan. Tidigare var här apotek, läroverk och privatbostäder.

Läroverket låg kvar till 1917 då det flyttades upp till den nybyggda realskolan på Vägga ritad av Gunnar Asplund. Granne med läroverket vid torget låg apoteket Elefanten som brann ner 1920. Där byggdes sedan en konsert- och föreläsningssal som invigdes 1928. Byggnaden innehöll även bibliotek.

Ombyggnaden av rådhuset

Kommunsammanslagningen 1967 och ökad kommunal verksamhet gjorde att delar av administrationen ej fick plats i rådhuset vid torget. Ända sedan slutet av 70-talet har det planerats för att samtliga förvaltningar skulle inrymmas i ett gemensamt tillbyggt rådhus. Främsta anledningen var hyreskostnader för utlokaliserade förvaltningar och svårigheten att samordna. Även för allmänhetens skull var det en fördel om kommunala serviceorgan fanns samlade. När lågkonjunkturen drabbade byggbranschen i början av 90-talet var tillfället inne att bygga billigt.

1990 hölls en arkitekttävling som vanns av Nyréns arkitektkontor i Stockholm. Projektet bestod av ombyggnad av det gamla rådhuset, nybyggnation av förvaltningslokaler inne på gården och sammanhängande tvåvåningshus längs med Kungsgatan/Ronnebygatan med plats för butiker, kontor och bostäder. Förvaltningslokalerna skulle innehålla 180 arbetsplatser och en större lokal för reception, cafeteria och utställningar. I anslutning till denna fanns också en ny sal för kommunfullmäktiges sammanträden.

Samarbetspartner blev stiftelsen Karlshamnshus (KABO) som engagerades i rådhusprojektet.

Kommunen och KABO gick i januari 1992 ut med en förfrågan gällande intresse för anbudsgivning till BPA, NCC och Skanska. Det framgick att kommunen och KABO sökte en lösning med ekonomiska garantier för framtida risker. Det föll i god jord så i början av juni 1992 sändes anbudshandlingarna ut och efter en oerhört komplicerad upphandling blev det slutligen NCC som fick uppdraget. I mars 1993 drog sig KABO ur projektet. Ramavtalet med NCC godkändes av kommunstyrelsen i augusti 1993. Kommunalråd Mats Olsson tog första spadtaget 1993 och då hade planeringsarbetet pågått sedan 1989.

Rådhuset var mycket slitet och bestod av en mängd olika byggstilar. I hela rådhusprojektet installerades drygt 1 mil rör, 1½ mil tele-/datorkablage och 5 mil elledningar.

En grundförsstärkning genomfördes från källaren. Hela rådhuset vilar på en bädd av ris och virke från 1700-talet. Sättningar gjorde att rådhuset hade en lutning på 14 cm.

Till skillnad mot tidigare renoveringar återställde man så mycket som möjligt till ursprungligt skick. Nytt material tillverkades i gammal stil. Fasadputsens fick renoveras från grunden. En klimatanläggning installerades.

För att ge plats åt nybyggnationer revs några äldre byggnader i kvarteret. Bl a den gamla rådhusalen och fritidskontorets gamla lokaler vid Kungsgatan. Rivningsavfallet rengjordes och återanvändes så mycket som möjligt. På rådhusgården stod det s k Jugendhuset som flyttades till museets innergård.

November 1993 beslutade kommunfullmäktige att för 37 mkr genomföra projektets nybyggnadsdelar: sessionsbyggnad, oktagon, Kungsgatshuset samt ett garage för 6 mkr. För att bygga garaget gick det åt 1½ ton sprängmedel och det krävdes extra stabil konstruktion eftersom takvalvet utgör grund för trädgården.

Ett avancerat larm-, sprinkler och rökdetektorsystem är installerat. I oktagonen är rökdetektorerna dessutom kopplade till motorer som vid behov öppnar takkupolen för utvädring av brandrök.

Oktagonen är den åttkantiga byggnaden i mitten och i oktagonens mitt finns ett stort ljusschakt som sträcker sig upp genom samtliga 3 våningsplan och avslutas med en genomskinlig takkupol. Plan 1 innehåller stora öppna utrymmen, 3 salar (bl a rådhusalen), medborgarkontor och cafeteria. Plan 2 och 3 består av kontors- och grupprum. I källaren ryms skyddsrum och arkiv. Oktagonen stod färdig januari 1995.

I början av 1995 uppdagades rådhuskandalen som fick stort utrymme i media och väckte starka reaktioner hos allmänheten. Det framkom stora kostnadsöverskridande som resulterade i en politisk och administrativ skandal. Bristande kommunikation mellan projektansvariga och kommunstyrelsen gjorde att förtroendevalda aldrig fått besked om de ekonomiska konsekvenserna av genomförda projektförändringar. Beslutsunderlagen hade varit bristfälliga. Revision, polisanmälan, JK-anmälan blev några följder. Den parlamentariska utredningsgruppen kom fram till att kommunchefen, kommunalrådet och de politiskt valda medlemmarna av projektkommittén var för sig var ansvariga för olika delar av de brister som uppdagats. Kommunalråd, nämnder och styrelser beviljades dock anvarsfrihet.

Februari 1995 påbörjades arbetet med Kungsgatshuset som till slut blev en renodlad förvaltningsbyggnad med ca 60 arbetsplatser för socialkontoret och kommuntryckeriet. I huset finns ett skyddsrum för 90 personer som även innehåller en ledningscentral. Byggnaden är speciellt utformad för ändamål som socialkontor med extra ljudisolerade rum och bakom varje arbetsplats finns en flyktdörr till angränsande rum vid ev hotsituation.

Kommunstyrelsen beslutade om inköp av 2 konstverk - en stensulptur och en koppargravyr. Dessutom bestämdes att en kristallkrona från Karlshamns gamla stadshotell skulle renoveras och hängas upp i ljusgården. Stensulpturen placerades i trädgården och är gjord i granit av konstnären Annika Wide. I rådhusalen finns en 2x7 meter stor koppargravyr av Anders Kappel. Kristallkronan är 6 m hög och består av 8200 prismor. Den hade legat nedpackad under många år och skulle därför renoveras innan upphängning - ett arbete som tog drygt 2 mån. NCC överlämnade

som gåva vid rådhusinvigningen ett konstverk av Carl Magnus från Stockholm och detta placerades i rotundans pelarsal.

Slutkostnad för projektet blev närmare 90 mkr.

Idag är rådhuset arbetsplats för drygt 300 personer (totalt 3000 anställda i kommunen).

Utdrag ur boken "Från korsvirkesmagasin till modern förvaltningsbyggnad" av Jan Andersson/Janne Charlesen

/MF 040511